

**SECȚIA DE ȘTIINȚE
SOCIALE, ECONOMICE,
UMANISTE ȘI ARTE
A ACADEMIEI DE ȘTIINȚE
A MOLDOVEI**

bd. Ștefan cel Mare, 1
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova
tel: +(373 22) 27-21-07
Fax: +(373 22) 27-21-07
e-mail: sectia.sseua.asm@gmail.com



**SECTION OF SOCIALS,
ECONOMICS,
HUMANITIES SCIENCES
AND ARTS OF THE ACADEMY
OF SCIENCES OF MOLDOVA**

Ștefan cel Mare Ave, 1
MD-2001, Chisinau,
Republic of Moldova
tel: +(373 22) 27-21-07
Fax: +(373 22) 27-21-07
e-mail: sectia.sseua.asm@gmail.com

**AVIZUL BIROULUI SECȚIEI ȘTIINȚE SOCIALE, ECONOMICE,
UMANISTICE ȘI ARTE**

asupra raportului proiectului bilateral moldo-turc 2023-2025, etapa finală 2025,
24.80013.0807.2TR Global issue-oriented STEAM teaching to create a more sustainable future/
Predarea STEAM orientată pe probleme globale pentru crearea unui viitor mai durabil,
dr. bab. CHIRIAC Liubomir, Prioritatea Strategică IV. Provocări societale, Universitatea
Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, perfectat în baza audierii raportului științific anual al
implementării proiectelor din domeniile cercetării și inovării la ședința Biroului Secției Științe
Sociale, Economice, Umanistice și Arte a Academiei de Științe a Moldovei
din 2 martie 2026 și a concluziilor experților confidențiali

S-a discutat: Raportul al proiectului bilateral moldo-turc 2023-2025, etapa finală 2025,
conducătorul proiectului – dr. hab. CHIRIAC Liubomir.

S-a decis:

Luând în considerare dezbaterile din cadrul audierii publice și avizele experților, se aprobă
următorul aviz consultativ asupra proiectului:

Proiectul este „**Aprobat**”, cu calificativul general „**Foarte bine**” (punctaj calculat – 27).

Calificative pe criterii:

I. Realizarea scopului și obiectivelor, exprimate prin rezultatele obținute:

Proiectul a realizat obiectivele propuse la nivel metodologic și pilot. A fost elaborat
modelul GLISS-STEAM, ghidul pentru profesori și curriculumul aferent, ulterior implementate
în trei instituții educaționale cu profil socio-economic diferit. Activitățile au fost transpuse în
practică prin implicarea elevilor în proiectarea unui prototip tehnic pentru colectarea deșeurilor,
demonstrând aplicabilitatea abordării STEAM orientate pe probleme globale. Rezultatele indică
dezvoltarea competențelor tehnice și colaborative ale elevilor și creșterea interesului pentru
domeniile STEM. Totuși, impactul este demonstrat mai ales prin date perceptive și
experimentale limitate, fără validare sistemică sau longitudinală. Obiectivele sunt atinse
funcțional, însă nu pe deplin consolidate la nivel de sistem educațional.

**II. Diseminarea rezultatelor obținute (publicații, brevete, participări la evenimente
etc.)**

Rezultatele proiectului au fost diseminate prin articole în reviste științifice naționale și
lucrări prezentate la conferințe internaționale, precum și prin participarea la evenimente
academice dedicate educației STEAM. Aceste activități demonstrează o vizibilitate adecvată în
comunitatea profesională și contribuie la schimbul de bune practici. Astfel, diseminarea este
satisfăcătoare din perspectiva comunicării științifice, dar limitată ca impact strategic și sistemic.
Nu sunt raportate produse transferate către nivel decizional sau adoptate instituțional.

III. Valoarea socio-economică și impactul rezultatelor obținute:

Proiectul abordează o problemă relevantă pentru societate (scăderea interesului elevilor pentru domeniile STEM) și propune instrumente educaționale menite să contribuie la reorientarea acestora către știință și tehnologie. Implementarea activităților a generat efecte pozitive asupra motivației elevilor, conștientizării problemelor de mediu și dezvoltării competențelor de lucru în echipă. Produsele elaborate pot fi utilizate în procesul didactic și au potențial de extindere. Însă, nu sunt evidențiate beneficii economice directe sau schimbări sistemice măsurabile.

IV. Eficiența colaborării între organizația din Republica Moldova și partenerii de peste hotare:

Colaborarea cu partenerul turc s-a realizat în mod efektiv prin co-dezvoltarea modelului educațional și implementarea simultană a acestuia în Republica Moldova și Turcia. Interacțiunea dintre echipe a facilitat adaptarea soluțiilor la contexte diferite și a contribuit la pilotarea comună a instrumentelor didactice. Comunicarea constantă și gestionarea provocărilor legate de resurse demonstrează funcționalitatea parteneriatului. Rezultatele comune indică o cooperare autentică, iar colaborarea a generat în principal produse pedagogice.

V. Pregătirea cercetătorilor în cadrul proiectului prin doctorat/postdoctorat

Proiectul a pus accent pe formarea cadrelor didactice și pe implicarea elevilor, contribuind la dezvoltarea competențelor pedagogice și tehnice în context STEAM. Pe de altă parte, nu sunt raportate activități legate de formarea cercetătorilor prin programe doctorale sau postdoctorale. De asemenea, nu sunt evidențiate contribuții la dezvoltarea unei noi generații de cercetători sau la consolidarea capacității instituționale de cercetare. Componenta de dezvoltare a resursei umane științifice este astfel limitată, fiind orientată mai degrabă spre formarea practicienilor din educație decât spre pregătirea cercetătorilor.

Concluzii, recomandări:

Proiectul a reușit să dezvolte și să testeze un model educațional STEAM orientat spre probleme globale, care poate fi folosit în școli. Profesorii au primit instrumente utile, iar elevii au fost implicați în activități practice, ceea ce a crescut interesul lor pentru știință și tehnologie. Colaborarea cu partenerii din Turcia a fost reală și a ajutat la implementarea modelului în contexte diferite. Rezultatele au fost prezentate în mediul academic, însă impactul la nivel de sistem educațional rămâne limitat. De asemenea, proiectul a contribuit mai mult la formarea profesorilor decât la pregătirea cercetătorilor. Apreciem la un nivel înalt rezultatele proiectului, care aduce valoare practică în educație, dar influența sa pe termen lung depinde de extinderea utilizării acestor rezultate.

Conducător al
Secției Științe Sociale, Economice,
Umanistice și Arte a AȘM

mem. cor. Ion HADÂRCĂ

Secretar științific al Secției

dr. Natalia PROCOP